

Причини, характер, періодизація Другої світової війни

<p>Причини</p>	<p>Версальська система, яка поставила Німеччину в нерівноправне становище й обділила Японію та Італію; прагнення цих країн до переділу світу.</p> <p>Загострення суперечностей між великими державами внаслідок світової економічної кризи 1929—1932 рр.</p> <p>Встановлення та посилення в окремих країнах тоталітарних режимів, які прагнули розширити власний «життєвий простір», захопити сировинні ресурси, ринки збуту товарів, забезпечити себе дешевою робочою силою за рахунок поневолених народів.</p> <p>Політика умиротворення агресора, яку здійснювали Велика Британія і Франція. Ізоляціонізм США.</p> <p>Пакт Молотова—Ріббентропа, який засвідчив підтримку Радянським Союзом агресивних планів Німеччини.</p>
<p>Характер</p>	<p>Для країн агресорів — <i>несправедлива, загарбницька</i> з метою розширення власних територій, завоювання ринків збуту та джерел сировини.</p> <p>Для окупованих країн — <i>справедлива, визвольна</i>.</p>

Періодизація Другої світової війни

<p>I період (1.09.1939 — 21.06.1941)</p>	<p>Від нападу Німеччини на Польщу до нападу на СРСР; розширення агресії Німеччини та СРСР у Європі</p>
<p>II період (22.06.1941 — 18.11.1942)</p>	<p>Від нападу Німеччини та її союзників на СРСР до Сталінградської битви: період тяжких оборонних боїв для радянської армії; формування антигітлерівської коаліції</p>
<p>III період (19.11.1942 — 5.06.1944)</p>	<p>Докорінний злам у війні на користь країн антигітлерівської коаліції; початок наступу радянських військ після перемог під Сталінградом та на Курській Дузі; витіснення ворога з території Радянського Союзу; перемоги союзників СРСР в Африці та на Сицилії; капітуляція Італії</p>
<p>IV період (6.06.1944 — 9.05.1945)</p>	<p>Відкриття Другого фронту; наступ військ антигітлерівської коаліції по всіх фронтах; розгром і капітуляція нацистської Німеччини</p>
<p>V період (9.05.1945 — 2.09.1945)</p>	<p>Завершення бойових дій в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні; розгром і капітуляція Японії</p>

**Характеристика військових дій на першому етапі війни
(1939 – червень 1941 р.)**

Розгром Польщі	<p><i>1 вересня 1939 р.</i> — напад Німеччини на Польщу.</p> <p><i>3 вересня 1939 р.</i> — проголошення Великою Британією та Францією війни Німеччині, відповідно до своїх зобов'язань перед Польщею, але воєнних дій ці країни так і не розпочали (так звана «дивна війна»).</p> <p><i>17 вересня 1939 р.</i> — вступ на територію Західної України та Західної Білорусії згідно з пактом Молотова—Ріббентропа радянських військ.</p> <p><i>28 вересня 1939 р.</i> — захоплення німцями столиці Польщі — Варшави; підписання між Німеччиною та СРСР договору «Про дружбу і кордон», який зафіксував поділ Польщі та уточнив лінію німецько-радянського кордону: Німеччина отримала власне польські землі, СРСР — території Західної України, Західної Білорусії та вплив на Литву.</p>
Входження Північної Буковини, Бессарабії, Латвії, Литви, Естонії до складу СРСР	<p><i>Червень 1940 р.</i> — на вимоги СРСР Румунія поступилася <i>Бессарабією та Північною Буковиною</i>, де більшість населення становили українці: входження Північної Буковини та придунайських українських земель до складу УРСР, розподіл Бессарабії між новою союзною республікою — Молдавською РСР та УРСР.</p> <p><i>Літо 1940 р.</i> — утворення в <i>Латвії, Литві та Естонії</i> коаліційних урядів, які контролювалися з боку Москви.</p> <p><i>3—6 серпня 1940 р.</i> — прийняття Верховною Радою СРСР постанови про входження проголошених Литовської РСР, Латвійської РСР, Естонської РСР до складу Радянського Союзу.</p>
Радянсько-фінська війна	<p><i>Жовтень 1939 р.</i> — пропозиція Фінляндії з боку СРСР здати йому в оренду на 30 років порт Ханко, віддати півострів Рибачий, перенести лінію радянсько-фінського кордону на північ від Ленінграда на кілька десятків кілометрів в обмін на територію Карелії. Відмова Фінляндії.</p> <p><i>30 листопада 1939 р.</i> — початок радянсько-фінської війни, що тривала 105 днів.</p> <p><i>Березень 1940 р.</i> — підписання мирної угоди, згідно з якою Фінляндія втратила Карельський перешийок та район на півночі країни (близько 9 % територій), проте зберегла незалежність.</p>
Окупація Німеччиною Данії, Норвегії, Бельгії, Голландії	<p><i>Квітень 1940 р.</i> — напад Німеччини на <i>Данію та Норвегію</i>: капітуляція Данії фактично без опору вже через годину після вторгнення німецьких військ; збройний опір Норвегії, не зважаючи на який більша частина країни була захоплена німецькими військами, а до влади прийшов ватажок норвезьких фашистів В. Квіслінг; початок у Норвегії потужного руху Опору.</p> <p><i>10 травня 1940 р.</i> — початок вторгнення військ вермахту до <i>Голландії та Бельгії</i>: <i>15 травня</i> — капітуляція голландських збройних сил; <i>17 травня</i> — вступ гітлерівських військ до Брюсселя — столиці Бельгії.</p>

Розгром Франції	<p>14 травня 1940 р. — прорив німцями оборони французів під Седаном.</p> <p>Оточення під Дюнкерком 340-тисячного угруповання англо-французьких військ, які змогли евакуюватися до Великої Британії.</p> <p>5 червня 1940 р. — початок наступу згідно з планом «Рот» нацистських військ на Париж, до якого вони увійшли через дев'ять днів без бою.</p> <p>22 червня 1940 р. — підписання в Комп'єнському лісі маршалом А. Петеном від імені французького уряду акту про перемир'я з Німеччиною, який передбачав капітуляцію Франції; окупацію Північної Франції німецькими військами; створення у Південній Франції маріонеткового уряду маршала А. Петена зі столицею у м. Віші; повернення Ельзасу та Лотарингії Німеччині.</p>
Битва за Англію	<p>16 липня 1940 р. — підписання А. Гітлером плану захоплення Великої Британії під кодовою назвою «Морський лев».</p> <p>Початок бомбардування німецькою авіацією Лондона та інших міст, яке мало підготувати висадку німецького десанту на Британські острови.</p> <p>Встановлення морської блокади підводними німецькими човнами Британських островів.</p> <p>Тимчасова відмова Німеччини від плану захоплення Британії через зростаючі втрати німецької авіації та погіршення погодних умов.</p>
Агресія Німеччини на Балканах	<p>Особливе стратегічне значення німецьке командування приділяло Балканам.</p> <p>28 жовтня 1940 р. — невдала спроба Італії захопити Грецію, звернення Б. Муссоліні по допомогу до А. Гітлера.</p> <p>Квітень 1941 р. — напад Німеччини та її союзників — Італії, Угорщини, Румунії та Болгарії на Югославію та Грецію: розгром <i>Югославії</i>, унаслідок якого країну було розділено на Сербію та Хорватію, а решту земель поділили Італія, Болгарія, Угорщина та Німеччина; капітуляція <i>Греції</i>.</p>

План «Барбаросса»	
План «Барбаросса» — кодова назва плану війни Німеччини проти СРСР.	
Дата ухвалення	18 грудня 1940 р.
Зміст	Блискавична військова кампанія з повним розгромом Червоної армії. Захоплення європейської частини СРСР по лінії Волга—Архангельськ.
Союзники Німеччини	Японія, Італія, Румунія, Фінляндія, Угорщина.
Головні стратегічні об'єкти	Ленінград, Москва, Центральний промисловий район, Донецько-Криворізький басейн.